

Revisió d'evidència sobre la jornada escolar

Evidències actuals sobre la seva efectivitat i implementació

Nom de l'informe

Revisió d'evidència sobre la jornada escolar

Àmbit

Educació

Tipus de revisió

Revisió ràpida d'evidència

Objectiu

Revisar la literatura centrada a avaluar l'efectivitat d'intervencions que modifiquen la jornada escolar

Avaluació encarregada pel

Departament d'Educació i Formació Professional

Avaluació realitzada per

Ivàlua

Analistes

Jordi Sanz Porras (coordinació),
Mireia Borrell Porta,
Andreu Arenas Jal,
Arnau Juanmartí Mestres,
Maria Delgado García,
Cristina Ferrer Romero,
Maria Blanes Roldán i
Asuan Antin Rodrigo

Data de realització

Juny 2025

La disjuntiva entre una jornada escolar intensiva, que concentra totes les hores lectives al matí, i una jornada escolar partida, que divideix les hores lectives entre el matí i la tarda, ha dominat el debat sobre la jornada escolar a Catalunya. Tanmateix, no existeix evidència causal robusta sobre l'efectivitat d'aquestes dues alternatives.

A Catalunya la jornada escolar varia entre etapes educatives, i també entre centres públics i privats

Als centres de primària es fa majoritàriament una jornada partida, mentre que a secundària la jornada ha passat a ser majoritàriament intensiva als centres públics, però no als centres concertats i privats.

S'ha revisat l'evidència sobre intervencions que afecten diversos components de la jornada escolar i que són claus a nivell de política educativa:

- L'hora d'inici de l'horari lectiu,
- La quantitat d'hores lectives,
- El menjador escolar,
- Les activitats extraescolars.

La reorganització de la jornada escolar pot contribuir a millorar l'equitat educativa

L'evidència analitzada posa de manifest que ampliar el temps lectiu, endarrerir l'hora d'inici, proveir menjadors escolars universals i gratuïts o millorar l'accessibilitat a les activitats extraescolars pot millorar els resultats educatius i el benestar de l'alumnat, especialment en contextos més desfavorits.

Cal tenir en compte, però, un seguit d'aspectes clau sobre la implementació d'aquestes mesures per tal que produeixin els efectes desitjats.

Revisar l'evidència sobre els components de la jornada escolar permet superar la disjuntiva entre una jornada intensiva i partida.

Policy Brief

La jornada escolar a Catalunya

A Catalunya, fins al curs 2011-2012 tots els centres d'educació primària i secundària tenien una jornada escolar partida. Tanmateix, a partir d'aquest moment es van produir una sèrie de canvis a favor de la jornada escolar intensiva als centres públics, amb importants diferències segons l'etapa educativa.

La jornada escolar a primària

Als centres de primària la jornada segueix sent majoritàriament partida, a excepció d'un nombre reduït de 25 escoles públiques que actualment formen part d'un pla pilot que va iniciar el Departament d'Ensenyament el curs 2012-13.

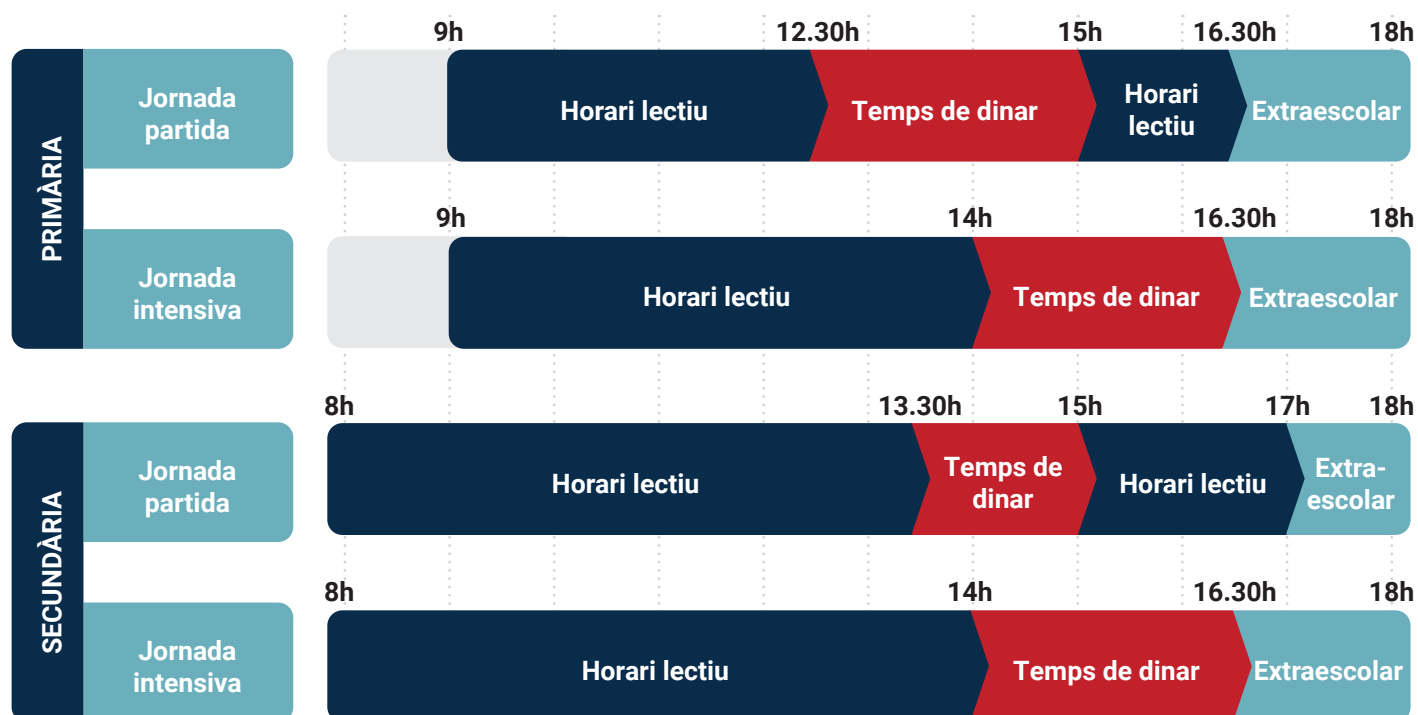
La situació a Catalunya difereix d'altres territoris de l'estat on en la meitat d'elles hi predomina la jornada intensiva. En canvi, està en línia amb el que predomina als països del nostre entorn, tot i que amb unes pauses més llargues per dinar. La jornada escolar comprèn 5 hores lectives als centres públics, una quantitat que es troba propera a la mitjana de l'OECD, i 6 hores lectives als centres concertats i privats, quantitat superior a la mitjana.

La jornada escolar a secundària

Des del curs 2012-2013, als centres de secundària la jornada ha passat a ser majoritàriament intensiva als centres públics (72%), mentre que els centres privats mantenen la jornada partida, deixant força heterogeneïtat en l'oferta horària al llarg del territori.

Tanmateix, tots els centres fan de mitjana 6 hores lectives al dia, situant-se entre els països de la OECD amb més hores diàries a secundària.

Exemple de distribució horària de la jornada intensiva i partida als centres educatius de Catalunya

Revisió d'evidències

Donat que no existeix evidència causal robusta sobre l'impacte d'implementar un model de jornada intensiva o de jornada partida tal com s'entenen aquests models a Catalunya, s'ha dut a terme una revisió ràpida d'evidències sobre l'impacte d'intervencions que afecten els diferents components que conformen la jornada escolar i que s'hauran de tenir en compte en qualsevol política educativa per modificar-la.

Els components de la jornada escolar

La cerca d'evidència s'ha centrat en l'efectivitat de les següents intervencions:

- Canviar la quantitat de temps lectiu.
- Canviar l'hora d'inici de les classes i adequar els temps escolars als ritmes circadianis dels alumnes.
- Proporcionar menjador escolar.
- Realitzar activitats extraescolars.

Les preguntes

- Quina és l'efectivitat de la intervenció? Funciona millor per algun col·lectiu específic?
- Quins aprenentatges es recomana tenir en compte si es vol implementar per tal que tingui èxit?
- Quines experiències internacionals poden servir com a referents?

Criteris de cerca de l'evidència

- Metodologia robusta per escatir l'efecte causal d'una intervenció (tècniques experimentals o quasi experimentals).
- Mesures educatives que intervinguin en canvis en la jornada escolar de l'alumnat.
- Publicacions des de 2010 fins a l'actualitat (amb alguna excepció).
- Intervencions que s'hagin produït a Europa, Estats Units o països amb sistemes educatius similars al català.

Les revisions ràpides d'evidència són un tipus de síntesi d'evidència que tenen per objectiu identificar i cartografiar de manera sistemàtica l'amplitud de l'evidència disponible sobre un tema, camp, concepte o problemàtica específica.

Hora d'inici de la jornada

A primària, el 84% de les escoles comencen a les 9h.

A secundària, majoritàriament comencen a les 8h, però hi ha diferències segons la titularitat del centre: el 64% dels centres públics i el 56% dels concertats.

Temps lectiu

Actualment, 5h al dia a l'escola pública i 6h al dia les privades i concertades.

El curs 2006-2007 s'amplia la "sisena hora" a la pública, però desapareix el curs 2011-2012 només mantenint-se en els centres d'alta complexitat.

Activitats extraescolars

Diferències en la participació en funció de:

- Tipus d'activitat
- Etapa educativa
- Nivell socioeconòmic de les famílies
- Territori de residència

Menjadors escolars

A primària, el 97% dels centres tenen menjador. A secundària, 60%.

A secundària hi ha diferències en funció de la titularitat del centre: el 34% dels públics i el 96% dels concertats i privats.

Resultats

Ampliació del temps lectiu

Efectes **moderats** en la reducció de la desigualtat educativa si es donen les següents condicions:

- Destinar el nou temps lectiu a consolidar el coneixement del currículum existent, sense incrementar el contingut del currículum.
- Proporcionar atenció individualitzada a les necessitats de cada alumne.

Efectes **potencials** en inserció laboral dels alumnes, en la disminució del seu comportament de risc i en la participació laboral de les mares.

Augmentar el temps lectiu pot no tenir efectes en el rendiment educatiu de l'alumnat si aquest ja és molt elevat o si l'increment d'hores és molt gran.

Endarreriment de l'hora d'inici escolar

Efecte **baix** sobre l'assistència i els endarreriments a l'aula, i **nul** sobre les proves estandarditzades.

- Augment de la quantitat d'hores de son de l'alumnat.
- Millora limitada dels resultats acadèmics de compromís: augment de l'assistència i reducció dels endarreriments. Impacte nul en les qualificacions de proves estandarditzades.
- L'impacte és superior per l'**alumnat** amb un horari més matiner abans del canvi, tot i que no s'ha estudiat en un context horari com el de Catalunya.
- El **perfil d'alumnat** per a qui se'n veu un impacte positiu significatiu és aquell provinent d'entorns socioeconòmics més desfavorits, minories ètniques o racials, o amb uns resultats més baixos.

Menjadors escolars universals i gratuïts

Efectes **positius** en diversos resultats clau per millorar la situació de l'alumnat en situació vulnerable.

- Millora l'assistència al menjador, té un impacte positiu en els resultats acadèmics i millora la seguretat alimentària. A llarg termini, incrementa la probabilitat d'accedir a la universitat i els ingressos individuals en l'edat adulta.

Efectes **baixos** en el rendiment educatiu de tot l'alumnat, i concentrats a primària.

- Impacte baix en els resultats de rendiment acadèmic a curt termini, sobretot en l'etapa de primària i reforçat per la reducció de l'absentisme escolar.

Millora de forma important els hàbits d'ingesta saludables de l'alumnat.

L'evidència sobre l'etapa de secundària és escassa, així com els efectes a mig o llarg termini.

Activitats extraescolars

- Impacte **moderat** en el rendiment acadèmic de l'alumnat, i no concloent pel que fa a l'augment de les competències lectores i matemàtiques.
- Impacte **moderat** en la millora de l'autopercepció. Per altres resultats no-cognitius, l'evidència causal és insuficient o no concloent.
- Impacte **nul** en la reducció de la conflictivitat i l'augment de l'assistència a l'escola

Evidència escassa però favorable a la millora de la inserció laboral de les mares.

Els resultats són més favorables l'alumnat més

Aprenentatges

Centrar el debat en l'elecció entre un model de jornada partida o contínua limita les possibilitats a l'hora de decidir quin és el millor model d'organització del temps escolar principalment per dues raons. En primer lloc, no existeix evidència causal robusta sobre l'efectivitat d'un o altre model. En segon lloc, la jornada escolar contempla un seguit de components que van més enllà de com es distribueix una quantitat fixa d'hores lectives durant el dia i que tenen també un impacte sobre el benestar de l'alumnat i les famílies.

Recomanacions

Considerar ampliar el temps lectiu a les escoles de primària, prenent especial cura a les condicions d'implementació

Aquestes condicions són que el nou temps lectiu es destini a consolidar el coneixement adquirit del currículum existent, i proporcionar una atenció individualitzada a les necessitats de cada alumne.

Millorar l'accessibilitat de les activitats extraescolars, especialment per l'alumnat en situació vulnerable

Són mesures a considerar per reduir tant les desigualtats educatives com les desigualtats de gènere que genera la provisió de cura en l'àmbit familiar.

Generar evidència en el nostre context

Avaluar els canvis en l'organització de la jornada escolar que es produeixen a Catalunya pot aportar aprenentatges més robustos sobre què funciona i què no funciona en el nostre context, i aprofitar l'oportunitat de generar evidència aterrada al territori.

Establir un diàleg amb l'àmbit de la salut sobre l'hora d'inici de la jornada escolar

Si es vol abordar tant la dimensió educativa com la de salut, serà necessari plantejar intervencions que impliquin un diàleg entre el coneixement expert d'aquests dos àmbits.

Garantir l'accés universal i gratuït a menjadors escolars durant l'etapa de primària, i millorar les condicions d'accés per l'etapa de secundària

Els prometedors efectes d'aquesta intervenció fan que es recomani universalitzar el menjador escolar a primària i buscar solucions innovadores per millorar les condicions actuals d'accés a secundària.

Tenir en compte diferents aspectes claus en la implementació abans de reorganitzar la jornada escolar

Cal tenir en compte la generació de consensos amb la comunitat educativa, l'afectació a la qualitat i condicions de treball, el cost econòmic, la inclusió de l'alumnat vulnerable i l'adaptació als diferents contextos territorials.

Podeu consultar l'informe complet a www.ivalua.cat